

HET FAMILIEGRAF BOELLAARD OP SOESTBERGEN

In „Een wandeling over Soestbergen” wordt het graf genoemd van *De Oudheer van Zuilichem* waarop als wapen staat afgebeeld *paarden en een helmboos met gesloten vizier*¹). De heer W. A. H. C. Boellaard uit De Bilt deelde de redactie mede dat in het betreffende familiegraf als eerste is begraven Johan Diderick Boellaard, Oudheer van Zuilichem, geboren te Tuijl 20 september 1761, ontslapen in den Heere te Utrecht 8 februari 1840; „De dood is de weg tot het leven”. Het wapenschild dat het graf siert, is onjuist beschreven. Een correcte afbeelding begeleidt daarom deze aanvulling.

Zijn dochter Margaretha Cornelia Boellaard stichtte de grafkelder in 1840. Zij was een bekende Utrechtse figuur als schilderes en als kunstbeschermster. Een groot deel van haar vermogen vermaakte zij aan het Genootschap Kunstliefde ten behoeve van steun aan onvermogen kunstenaars. Uit haar vermogen keert tot op heden het Boellaardfonds jaarlijks één of twee prijzen uit aan werkende leden van Kunstliefde, een prijs die vergezeld gaat van een bronzen penning. Ook zij werd in het graf op Soestbergen begraven. Het grafschrift luidt: Margaretha Cornelia Boellaard, geboren te Utrecht 9 februari 1795, ontslapen aldaar 5 november 1872:- „Zij wilde het goede”.

C.S.



1. Maandblad Oud-Utrecht 59 (1986), 236. Zie over Margaretha Cornelia Boellaard: P. A. Scheen. *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950*. 's-Gravenhage, 1969, dl. 1, 112.

BERICHTEN

In verschillende straatjes en stegen van het zuidelijke deel van de binnenstad en in de wijk die omgeven wordt door het Vreeburg, de Oudegracht en de singel (het latere Wijk-C), noteerden de volkstellers van 1824 de ongehuwde moeders. Deze schenken, gemeten naar het totaal van de Utrechtse geboortes in dat jaar, het leven aan 15,2% van de Utrechtse baby's. Meer dan 15 op de honderd Utrechtse baby's was in dat jaar buitenechtelijk, terwijl dat er een eeuw eerder maar drie op de honderd waren. We zien als we alle getallen in een grafiek uitzetten, een forse toename die met name loopt van 1775-1825. Om nog even stil te staan bij 1824: Utrecht telde 38.250 inwoners; er vonden 1502 dopen plaats; 759 kinderen werden gedoopt in de Nederlands Hervormde Kerk.

Van de 228 buitenechtelijke geboortes vinden we er 112 terug in de doopregisters van dezelfde kerk, dat is 14,8%. Van deze kinderen zijn er 70 de oudste van hun moeder, 42 hebben al één of meer buitenechtelijke broertjes of zusjes, één werd er geboren uit een overspelige relatie. In het *Tijdschrift voor sociale geschiedenis* 13 (1987), nr. 1 februari, p. 1-32 ontwart de historicus Hans Sterk (1953) de procentuele stij-

ging en de verzamelde cijfers in een interessant en doortimmerd artikel „Buitenechtelijke geboortes in Utrecht 1775-1824. Een historisch-demografisch onderzoek”.

Het is niet mogelijk in deze rubriek een uitgebreide samenvatting van de door de auteur bewerkte cijfers en literatuur te geven. Maar onopgemerkt mag hier zo'n bijdrage aan de demografische historie van de stad Utrecht niet blijven. Het zijn deze studies waarop Struick in 1971 in zijn voorwoord van *Utrecht door de eeuwen heen* doelde, toen hij schreef „Maar daarna (na de publicaties over de middeleeuwen en de tijd van de Opstand en de Reformatie CS) wordt de brede stroom smaller om in de achttiende eeuw bijna geheel en in de negentiende zo goed als geheel te verschralen tot enkele druppels. En toch liggen onder deze woestijn rijke bronnen ongebruikt”.

C.S.

Ierland, Belfast, Ulster, Engeland: het zijn politieke hangijzers die al jaren aaneen tot oorlogssituaties aanleiding geven in Noord-Ierland.

In het *Tijdschrift voor geschiedenis* 100 (1987), nr. 1